

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Memoratis sententiis aliis nostræ scholæ propria ab autoritate
statuitur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

tione amor formalis, & expressus gloriæ continetur: cum non, nisi ipsorum amore, Deus effectus ad extra causet. Recurrunt nonnulli ad locum Pauli ita interpretandum, ut non de propria Theologico sensu, quo disputamus, prædeterminatione, & electione ad gloriam æternam ibi ab Apostolo agatur: frustra tamen: Tum, quia de illa ibi agi ostendimus numero 3, & interpretationis illius coniecturas leuissimas difficimus numero 4. ac deinceps. Tum etiam: quia, ut ex illo loco gloria effectus prædeterminationis propriæ, & Theologica non conuinceretur, eius tamen effectum esse dogma Theologicum, & Patrum est, ut nuper dixi; quod satis superque est, ut, non negari à Catholico Theologo debeat, sed admitti: illo igitur admisso, negatur gloriam formaliter, & expresse debere absolute, adhuc inefficaciter (quod solum Valquez intendere poterat, cum efficacem voluntatem, seu electionem ad gloriam ante præiudicia merita, ante quæ prædeterminatio est, toto impetu impugnet ut quæst. 3. videbimus) à Deo amari prædeterminatione, quæ absolute causatur remore, quatenus immediatè causat gratiam auxiliantem, & iustificatorem, eiusque merita coadignis, quibus prædeterminatus decedens meritorie causat, obtinetque gloriam à Deo de facto, & executiua illorum remuneratione.

7. In voluntatibus autem diuinis, quæ remote solum causæ effectus sunt, quatenus scilicet aliqua immediatè apponunt, ex quibus effectus illi proueniunt, opus non est formale, & expressum illorum effectum amorem formaliter contineri, sed illorum mediis quibus tandem effectus illi remoti apponendi sunt: & mediorum quidem immediatè apponendorum expressus amor efficax esse debet ut eius absoluta positio à creato arbitrio, & libertate etiam dependeat. Quod autem nihil creatum à Deo absque expresso, & formali ipsius amore causetur, ut probationi consequentia subiungebatur verum est: cum ob voluntatem Dei executiua: tum etiam ob remotissime finis intenti causatam, nempe intentionem ipsius, quæ ob perfectissimum modum agendi Deo agenti rationali primo, & perfectissime libero debet necessario tribui, ut non nisi propter finem operetur iuxta sapientiam à nobis repetitam etiam naturalis Theologiæ dogma. De intermedii autem voluntatibus mediis, & intermediorum electis, & executiuis ex intentione finis illius, cuiusque motione à Deo habitis, & conceptis amari finem non oportet, sed eius amorem intentione illa, ex qua concipiuntur, pro prioris verò naturæ intentionali, ut diximus, supponere.

QVÆSTIO II.

Quonam tota essentia Prædeterminationis contineatur?

¶ Xclusimus quæstione 1. à prædeterminationis essentia formalem, & expressum omnem finis amorem seu intentionem, siue efficacem, siue inefficacem, quorum Theologi aliqui vnam, alteram verò, alij in prædeterminationis essentiam, volebant intrudere: iam verò, quam in ea positio claudantur examinare oportet, atque statuere. Id quod breui, facillèque præstabitur ex dictis controuersia 6. de Prædeterminatione & secunda.

Christoph. de Ortega de Deo Vno, Tomus II.

CERTAMEN I.

Memoratis sententiis alij nostræ scholæ propria ab autoritate statuitur.

1. Sententiæ omnes de essentia prouidentie recitate controuersia 6. d. 2. quæstione 1. certamine 1. breui memoranda hic sunt, non tamen Authores, quos pro vnaquaque citauimus recensendi; tamen eorum plerique de prædeterminatione potius, magisque ex professo, locis citatis disputantes suas sententiæ protulerunt. Prima igitur sententia prædeterminationem in actu imperij mentalis intellectuali imperatiui modi constituit. Sic Thomistæ citati eo certamine, numero 5. Ruiz verò numero eodem, & numero 12. in actu assertiuo de prædicti modi indicatui præhabite absolute voluntatis diuinæ imperium hoc intellectuale quod prouidentiam, & prædeterminationem, ut minimum completat, constituebat. Hæc recitatus ibi scientiam directiuam electionis mediis ad finem prouidentie: quare, & prædeterminationis imperium intellectuale abique dixit Thomistis nomine consentiens, à quibus se longissime distendebat: atque ita imperium intellectuale prædeterminationem essentialiter constituitur factus est. Secunda, post trimembrem de imperio intellectuale memoratam, sententia in scientia prædicta directiuam electionis mediis ad finem connotante tamen ipsam electionem si tam prouidentiam putabat: quare, & prædeterminationem in scientia de mediis efficacibus ad salutem eorum electione connotata docet consilium Patronos citauimus ibi numero 7. Ex quibus veteres simplicis intelligentie nomine rem scientiæ mediæ coëcebant Recentiores ex Molina nostro, quod ad prædeterminationem attinet, scientiam mediæ constanter, & distinctius designabant. Tertia sententia prouidentiam, & ad rem præsentem, prædeterminationem in actu electionis, & præparationis mediis efficacium ad finem adequatè locabat siue solo, siue cum connotatione ad scientiam de mediis illis actus illius directiuam. Authores citauimus ibidem numero 10. Quarta sententia ex actu scientiæ directiuæ electionis, & dispositionis mediis, atque in re præsentem efficacium ad finem gloriæ obtinendum, atque in actu voluntatis electionis & dispositionis eorum mediis per cuiusmodi scientiam directio prædeterminationem ex æquo constare docet. Doctores sententiæ huius dedimus ibidem numero 11. & certamine 5. numero 1. & quæstione 1. certamine 3. numero 1. Tamen Doctores ante Molinam nostrum scientiam electionis mediis efficacium ad gloriam consequendam re quidem mediæ simplicis intelligentie nomine (nondum scilicet eius propria scientiæ mediæ voce adiungent) coëcebant. Ceteri vero post Molinam, & cum ipso scientiam mediæ compellarunt.

2. Dicendum cum his Doctoribus sententiæ quartæ est. Prædeterminationem, & scientiam directiuam ad electionem mediis efficacium de factoque coniungendorum certo cum gloriæ à Deo intentæ assequutione, & electione eorum mediis absoluta, & efficaci (meritis prædestinati siue intermedii, siue postremi, & finalibus exceptis quæ absolute ad consequutionem gloriæ mediæ fuerint) essentialiter ex æquo constituit, & adequatè completi: excepti merita prædestinati: quæ est absolute mediæ finis, & à Dei voluntate, & principaliter apponuntur, non tamen ab efficaci voluntate ipsius possunt apponi iuxta sapientiam, hoc 2. & tom. 1. de Deo vno à nobis dicta de repugnantia voluntatis efficaci de actibus liberis potentie liberæ cum huius, & illorum libertate, (tamen ea efficaci de se voluntas per scientiam mediæ reguletur.) siue

Q. 2. quæ

qua meritum nullatenus esse potest. Quoad reliquum conclusionis est Doctorum quare illius sententia memorata de essentiali providentia constitutione: quatenus verò ad directionem scientia medix ad electionem mediorum efficaciam spectat, est sententia omnium Doctorum Thomistica nostra scholæ Iesuiticæ citatorum pro secunda, & tertia sententia de eadem providentia constitutione, ac reliquorum exteriorum scholæ nostræ, & Molina ibi citati, & in concordia hos prolixo Elencho recensimus tom. I. de Deo vno controverfia 3. disputatione 1. questione 6. quorum computatum numerum plus trecentis viginti pro hac sententia constare tandemprehendimus solus ex iis, qui decreta de se efficacia de actibus nostris liberis, siue effectibus per eos liberè à nobis exhorrent, ac scientiam subinde mediam admittunt, Neoterici nescio quis eam scientia medix directionem respectu electionis, & collationis auxilij extrinsecus efficacis ad actum nostrum liberum, atque effectum quemvis vltius per illum, qua liberum, à nobis obtinendum, tanquam libertati, & merito proinde actus illius contrariam, denegavit, ac subinde ad electionem mediorum, siue auxiliorum ita efficaciam ad actus prædestinati honestos, & condigne meritorios gloriæ de facto per illos à prædestinato obtinendæ.

3. Solus inquam: Nam licet difficultate eadem, in quam recens Theologiae auditor incidit: taquique (teste Herize post modum eulogato) nonnulli Castellani nostris Recentioribus fuerant, turbatus Herize ipse fuerit, demum non fuit à communi hac alletorum scientia medix, & vera doctrina deturbatus. de eius ad mediorum, seu auxiliorum efficaciam electionem, & collationem absolute voluntatem, vt citato loco vidimus directione; ille verò Recentior quamvis referat pro sententia, negant scientia medix eiusmodi directionem, vt libertati actus aduersam nostrum etiam Petrum Hurtado: illustratorem difficultatis præfate primum Castellani, (vt Toletanus ergo nostris) inuentorem pressio nomine ab Herize citatum verius, quam eius sententia Authorem dixit: insuper asserit scientiam mediam, si causa sit collationis auxilij efficacis ad actum, vel eius oppositum, sine qua non conferretur, libertatem ad illum actum non perstituram integram: at vero tunc etiam semiplenam actus libertatem perstituram docet, se ad alia argumenta ab ipso efformata referens, & eandem aliquam actus libertatem semiplenam maiorem, tunc etiam tueretur; immò eandem ac si scientia media causa, sine qua non, conferendi auxilij efficacis, non foret: id quod legitime, & irrefragabiliter ex iactis ibi principiis concludit maiori, quam solet, claritate: nam, quæ pro integritate libertatis, tunc etiam seruanda posuit ambagum amplius quam vtilitatis habent: & tandem hic author ita explicat conclusionem aduersam: vt Deus habeat decretum anterius dandi auxilium, si scientiam mediam de eius efficacia, siue consensus nostri conditionati sub illo, ac non dandi, si eam non habeat, sed oppositam potius de eius inefficacia, vel si actum liberum (& idem est de omissione) efficaciter præstinet, dependenter à scientia media sciens reflexe se non daturum eiusmodi auxilium, si scientiam mediam inefficaciam, siue actus non futuri conditionatè sub illo haberet. Absoluta autem directio electionis auxilij efficacis per scientiam mediam neutrum horum decretorum requirit: quare, & si ita positus actus libertas læderetur (de quo post modum) ex simplici, & absolute tali scientia medix directione nec inferretur, neque asseritur ab hoc Recentiore lædenda. Solus ergo Neoterici nescio quis alter.

4. Sed iam probatur conclusio ex Augustini definitione cap. 14. de dono perseverantia. *Prædestinatio est præscientia, & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicunque liberantur*: quam definitionem recipiunt Theologi Doctores omnes ad vnum: ea vero præscientia, & preparatio suorum beneficiorum (media scilicet illorum electione, qua sola possunt preparari) in Deo ex æquo, & in recto ad prædestinationis essentiam explicandam, & defini-

dam ab Augustino adhibentur: Ergo utraque in electione prædestinationis includitur ex sancto Augustino, & schola tota Theologica eam definitionem adhibente: quod autem præscientia ibi ab Augustino, ut pars essentialis providentia assignata scientia media sit facile ex eius definitionis verbis ostenditur: dicitur enim esse, *præscientia beneficiorum Dei quibus certissime liberantur, quicunque liberantur*: Alti media præscientia seu beneficia Dei de se, & natura sua indifferenter, ac solum extrinsecus à consensu libero prædestinati efficaciam, (vt ad eius libertatem seruandam est opus, vt sint) quibus certissime liberantur quatenus liberantur. Sola scientia conditionata, seu media de consensu, seu actu prædestinati conditionatè facta, si donantur esse possent: ergo ea præscientia pars essentialis prædestinationis ponitur sancti Augustini definitione. Minor probatur: quia scientia simpliciter intelligentiæ strictè dictæ præcile solum datur gratia auxilia seu beneficia Dei, quibus liberi absolute possunt, non autem quibus certissime liberantur quicunque liberantur. Scientia verò villosa scilicet dictæ posterior natura prædestinationis cuius effectus absolutus consensus est in eandem recidit sententiam. Augustini sententia alia 1. de prædestinatione Sacrorum capite decimo, ita prædestinationem à gratia auxiliante distinguens: *Inter gratiam peris, & prædestinationem, hoc tantum interst: quod prædestinatio est gratia preparatio, gratia vero ipsa donatio*. Etenim preparationis solius ibi expresse meminit, quod id ad discrimen causæ, & effectus inter ipsam, & gratiam assignandam (quod solum intendebat) satis esse præparationis tamen nomine præscientiam implicitè includit: sine qua preparatio gratie prædestinationis necessaria, & de se, & ex eius definitione esse non poterat. Denique prædestinationis essentiam præscientia conditionata constare saepe aliud etiam æquè supponit: sufficiat nunc ex ipso referre, quod de prædestinationis certitudine, & infallibilitate loquitur de correctæ & gratia capite septimo. *Horum prædestinationum si quisquam peris, salutaris Dei, qui nemo eorum perit, quia non fallitur Deus: & primo ad simplician. questione secunda, ac epistola ad prædestinationem Sanctorum capite 16. Cuius neminem miseretur, sic eum vocat, quemadmodum sit cogitare, ut vocantem non respuit, & Ambrosius ad Rom. 9. Miserebor: cuius miserebor, ita paraphrasticè explicat: misericordiam illi dabo, quem præscio tuo corde conuersurum ad me.*

5. Eadem definitio sancti Thomæ prima pars, questione 23. articulo primo. *Ratio transmissa natura rationalis in finem vite æternæ*: Vbi rationem non pro actu intellectus diuini solum, sed pro non interna Dei dispositione intellectu, & affectu ad saluandum, & certo ac infallibiliter saluandum prædestinatum posuit: ea quippe definitio prædestinationem ea acceptione, qua sagitte in scopum tendit, ac directio missæ in illam destinatæ dicitur, (vt obseruabam controverfia sexta, de prædestinatione d. 1. questione prima, certamine primo) viam parat, dum ita prædestinationem definit: vt scilicet, tam certò, & infallibiliter interna illa Dei ratio, & dispositione mediorum efficaciam ad vitam æternam iterum, perueniunturque prædestinationem docet, non licet non ita, vt hæc à sagittarum decreto, & instabilitate ipsius impetu aguntur, & feruntur in scopum, in vitam æternam ferantur aganturque Dei prædestinatione prædestinati, sed suo arbitrio, & liberæ diuinæ prædestinationi, & gratie coagentes, & cooperantes, vt ex sancto Thoma, & hinc eodem, & ratione: quocirca, cum nisi ex certa, & infallibili scientia media conditionatè cooperantibus prædestinati subdonandi auxilij hypothesei transmissi deo ad vitam æternam, sagitte in scopum instat, villo vero sensu dici queat: eam ad mediorum efficaciam, quibus, ac non aliter, in vitam æternam more sagitte de facto, certoque transmittendum prædestinatum, atque electionis talis reditorem esse in prædestinatione sanctus Thomas docet. Dices: etiam

Adm Thomam quæstione sexta, de veritate articulo tertio corpori certi huius ordinis causæ prædeterminationis ad finem, seu effectum ipsius rationem reddidisse cum vilius auxiliorum, quæ Deus in sua habet potestate, ex quo disponere, ac præparare potest, immò præparat, ut prædestinatus non cadat, si autem cadat ut relinquitur, ac non pereat: quemadmodum ob cumulum infinitorum, vel pene infinitorum indiuiduorum speciei cuiusvis, quæ virtute omnipotentis suæ cohercet, ut vni pereunt alterum, & alterum speciei succedat, & substituatur, in quo species conseruetur, perire hæc absolute, & propterea corrumpi nequit: ac proinde species rerum incorruptibiles censetur; tamen eorum indiuidua singula, & quatenus in singulis suis indiuiduis sunt, species etiam corruptioni subiaceant. Si autem S. Thomas scientiam conditionati euentus contingentis sub auxilio, si donetur, in prædeterminatione includi, & electionem auxilij illius prædeterminatione etiam inclusam, digne censere, frustra ad eam moralem solum certitudinem ex cumulo illo auxiliorum petitam recurreret, ut certitudinem causalitatis prædeterminationis ad finem, seu effectum, ad quem prædestinatio est, expeditet; siquidem ratione scientiæ eius mediæ metaphysicæ etiam certitudinem, Dei prædeterminatione digniorem, & debitam in eius causalitate ad finem, & effectum inueniret. Non ergo eiusmodi scientiam agnouit, vel saltem noluit eam prædeterminationi inscribere, nedum in ea includi, video in testimonij huius interpretatione ad rem præsentem vexatos Doctores Recentiores. Nam, quod rem scientiæ mediæ S. Thom. agnouerit, constat ex eius testimoniis pluribus datis tom. 1. de Deo vno controu. 2. de scientia.

6. Harize d. 22. cap. 3. numero 18. respondet: non egisse ibi S. Thom. de certitudine formali causalitatis absolute prædeterminationis ad salutem, sed de obiectiua auxilij congrui ad ipsam: quæ, cum in vnoquoque nulla sit, ad moralem illam cumuli auxiliorum recurrit: in hac solutione quiescit tandem Ariaga tom. 1. in 1. parte, d. 33. sect. 1. numero 5. vers. *Secundo ad Dicum Thomam.* Hac solutio dat, nihil S. Thom. nec de scientia mediæ, nec de certitudine formali prædeterminationis, quoad finis obtentionem, & causalitatem cogitasse: immò nec ultra obiectiua illam moralem certitudinem aliam formalem meliorem illi occurrille: cum tamen ex obiectiua, formali certitudo statim occurrat, ac delinatur: quare nec de obiectiua certitudine futuri contingentis ex necessitate consequenti, & suppositione quod sub conditione illius auxilij, & medijs obtinenda esset salus, nec de formali scientiæ, & prædeterminationis cogitasse tunc S. Thom. videtur. Id vero difficillimum est in eo, qui hoc ipsum apprimè nouerat, ac toties docuerat: scilicet morali solum illa, & obiectiua, atque inde formali etiam prædeterminationis, ac minus, quam Dei prædeterminatione deceat, nobili contentum ad nobiliorem aliam, ac prædeterminatione diuina dignam certitudinem metaphysicam, cum ex parte obiecti sui (nempe conditionate futuri contingentis salutis æternæ sub eo auxilio & medio) tum ex parte sui, & formali certitudinis metaphysicæ, quam prædeterminatio ratione scientiæ mediæ includit continet in re momenti nati statuenda doctrina suæ, vel sui potius, oblitum S. Thom. non recurrit. Secundo respondent Recentiores apud eundem Ariagam ibidem numero 4. vers. *et ad Thom. exordiar.* adhuc præsupposita scientia mediæ à S. Thom. in ea solutione locum eius solutioni fuisse: quia eadem posset scientia mediæ videri multis vocationibus non consenturus. Vnde ad cumulum omnium pro certitudine euentus recurrentium videtur, ut S. Thom. recurrat, quasi eadem scientia mediæ, cui determinatè consenturus ille sit, si donetur Deus nesciat. Nec satis est, quod pro hac solutione, seu interpretatione ipsi etiam probata respondet Ariaga: forte non consenturum illi, nisi aliis prius vocaretur quibus scilicet, ut non cessent, fracta tamen aliquantulum vocati perniciat fuerit, ac durities emollita: verum tunc vocationes illæ antea, ac medijs illis voluntatis emolliat ad hypothesin scientiæ mediæ consentus sub determinato auxilio, & ita disposita per au-

tas vocationes voluntatis spectant: quin ad moralem consensum necessitatem ex toto cumulo, & collectione auxiliorum in Dei potentia contentorum recurrendum S. Thomæ esset; sed ad emolliationem voluntatis illius per tot anteriores vocationes, & consensum tandem conditionatum eius ita disposita sub vocatione postrema: quod totum scientia mediæ determinata, ac metaphysicè certa euentus sub vnoquoque ex anterioribus, & postremo auxilio, & vocatione haberetur. Mitto aliorum Sapientum eius testimonij subtilis interpretationes, nec earum meditatitas difficultatis ex eo propositæ solutiones.

7. Mens igitur Sancti Thomæ eo loci ac difficultatis inde orta, & proposita solutio in aperto esse videtur: cum scilicet ad cumulum auxiliorum recurrille pro ostendenda certitudine effectus, seu finis prædeterminationis obtinendi non quasi oblitum satis ipsi scientiæ mediæ, & obiectiue: ac formalis eius metaphysicæ certitudinis, & infallibilitatis effectus ex purificata medijs conditione per electionem eius, quam dirigit, & prædeterminationis, quam constituit, immò vero illius valde memorem ad cumulum auxiliorum recurrille non quidem, ut inde moralem certitudinem scientiæ mediæ, & subinde prædeterminationis, qua includitur, euentus contingentis absolute futuri purificata conditione, siue obiectiuam siue formalem ostenderet: sed, ut metaphysicam certitudinem, cum obiectiuam futurius absolute finis, seu euentus contingentis, tum formalem scientiæ mediæ, & prædeterminationis purificata ex ipsis conditione demonstraret. Cum enim contra vtramque, & obiectiuam, & formalem certitudinem metaphysicam euentus contingentis, purificata etiam conditione, obiecti posse videret auxilij cuiusvis, seu medijs purificandi intrinsecam indifferetiam atque cum omissione contingentis euentus, seu finis, ad quem prædeterminatione apponitur absolute, & purificatur, physicam etiam coniungibilitatem: quare, & posse metaphysicè, immò & physice contingere, ut prædestinatus aliquis periret, ad cumulum auxiliorum in Dei prædestinantis manu, & omnipotentia clausorum recurrat: cui toti collectiue sumpto nulla, quantumvis rebellis rationalis creatura potest ita resistere, ut nulli ex illis sit consensura. Deique subinde dominium ad liberas etiam operationes ab ipso pro libito obtinendas excuriat. Inde enim fit, ut cui determinatè consenturus sit, ne cadat, vel permilla cadere relinquitur, si à Deo donetur, ipsius scientiam median non lateat, quam de consensu rebellis creaturæ, quæ nulli ex toto cumulo auxiliorum consensura esset, non haberet; nec posset eam prædestinare ut d. 3. quæst. 1. ostendimus: quare, ut certitudinem metaphysicam, scientiæ mediæ, & prædeterminationis, quæ eam includit purificata per ipsam conditione finis, seu euentus absolute apponendi ratione consequentis necessitatis ad cumulum auxiliorum in omnipotentia clausorum recurrit; non, ut moralis (seu quæcumque illa sit, de quo post modum quæst. 1. citata) consensum prædestinati necessitate toto illo cumulo auxiliorum suborta certitudinem causalitatis in finem, seu euentum contingentem absolutum purificata conditione explicaret, atque defenderet: id quod & verba ipsa Sancti Thomæ, & exemplum, & doctrina suæ consequentia demonstrant. Ex ea vero doctrina Sanctus Thomas nobis probata, fundataque quæst. illa 1. atque Recentiorum difficultatibus expedienda de cumulo auxiliorum, cuius omnibus, & singulis collectiue sumptis nulla creatura restituta sit, positive de facto resistere, difficilis ad speciem, obiectio est contra necessitatem directionis scientiæ mediæ ad mediorem efficaciam electionem, de qua, & alijs certamine sequente.